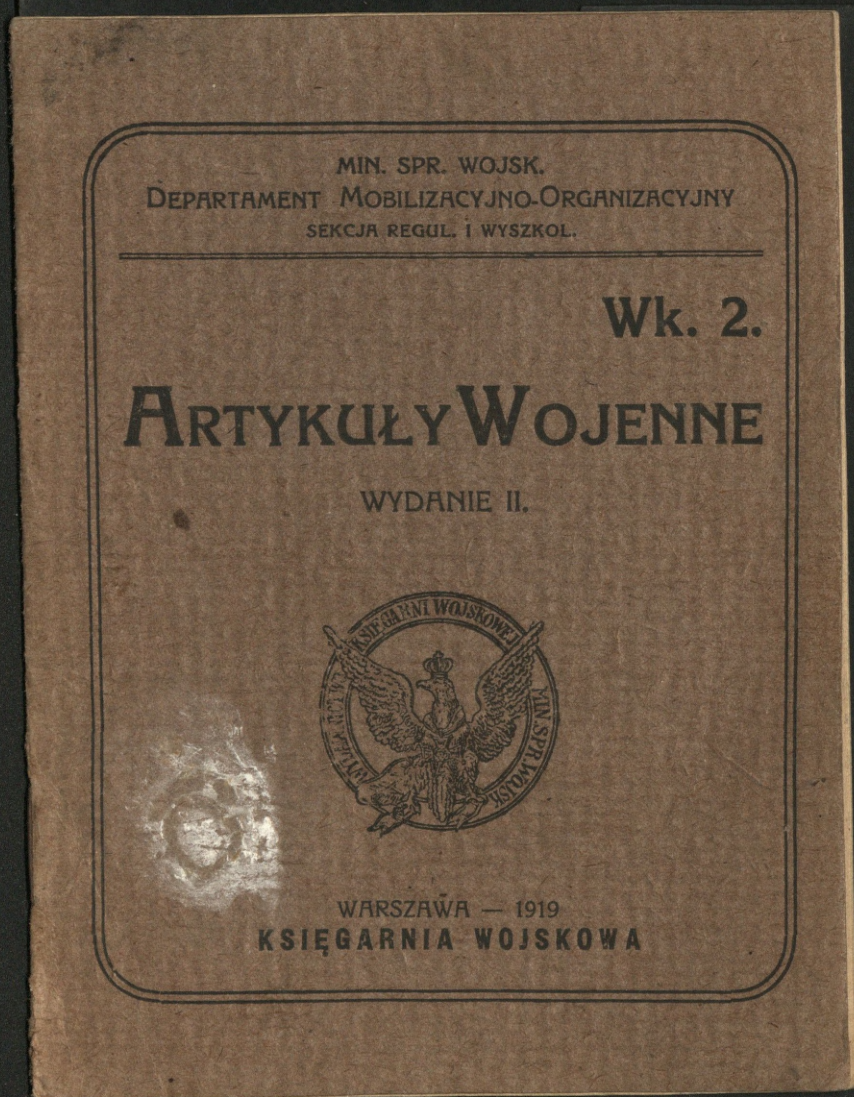
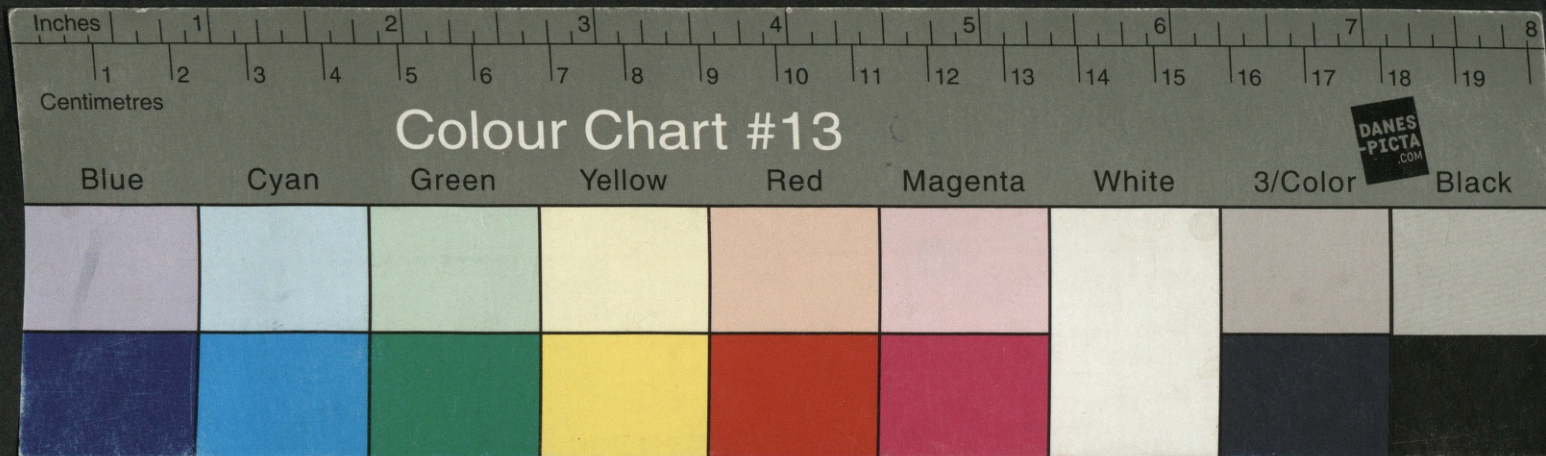

MIN. SPR. WOJSK.
DEPARTAMENT MOBILIZACYJNO-ORGANIZACYJNY
SEKCJA REGUL. I WYSZKOL.

Wk. 2.

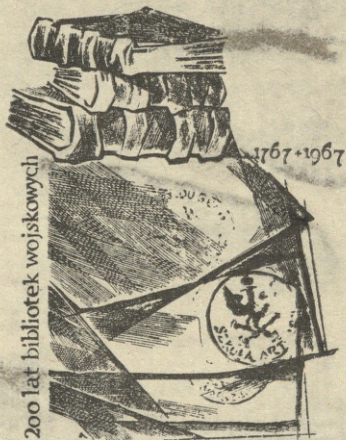
ARTYKUŁY WOJENNE

WYDANIE II.

WARSZAWA — 1919
KSIĘGARNIA WOJSKOWA

200 lat bibliotek wojskowych

*Łódź Państwowa
ppot 25*

MIN. SPR. WOJSK.
DEPARTAMENT MOBILIZACYJNO-ORGANIZACYJNY
SEKCJA REGUL. I WYSZKOL.

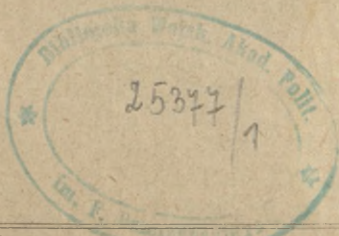
Wk. 2.
ARTYKUŁY WOJENNE

WYDANIE II.

WARSZAWA — 1919
KSIĘGARNIA WOJSKOWA

Zatwierdzone do nowego wydania przez Ministra
Spraw Wojskowych (pismo Sekcji Regulaminów
i wyszkolenia Dep. № 1004 z dn. 13/X 1919).

Zakłady Graficzno-Wydawnicze „Książka”
Warszawa, Mirowska № 16, telef. 190-93.

Artykuł 1.

Pomny na swe wysokie powołanie, aby bronić Najwyższej Prawowitej Władzy Krajowej i Ojczyzny, winien żołnierz zawsze gorliwie spełniać swe obowiązki. Służba wojskowa jest przygotowaniem do wojny; czego nauczył się żołnierz podczas czynnej służby, tego nie powinien zapominać także po przejściu do stanu zapasowego.

Artykuł 2.

Pierwszym obowiązkiem żołnierza jest niezłomne zachowanie wierności, ślubowanej w przysiędze wojskowej. Przytem powołanie żołnierza wymaga: gotowości bojowej, odwagi przy spełnianiu wszelkich obowiązków służbowych, waleczności na wojnie, posłuszeństwa względem przełożonych, honorowego zachowania się w służbie i poza służbą, dobrego i rzetelnego stosunku względem towarzyszy broni.

Artykuł 3.

Każdy prawy, odważny i dbający o swój honor żołnierz winien być pewnym uznania i życzliwości swych przełożonych.

Artykuł 4.

Żołnierzowi otwartą jest droga do najwyższych stopni wojskowych, odpowiednio do jego zdolności wojskowych i wiadomości.

Kto się odznaczy przez swą waleczność, odwagę lub będzie nienagannie i wiernie pełnił swe obowiązki podczas długiej służby, winien oczekiwać za swe wierne pełnienie obowiązków zasłużonej nagrody i zaszczytnego odznaczenia.

Kto po dłuższym czasie nienagannej służby nie może już trudom służbowym podołać lub z powodu odniesionej rany na polu bitwy stanie się niezdolnym do służby, albo wreszcie w służbie straci zdrowie, zyskuje prawo do emerytury albo do posady w państwowej służbie cywilnej.

Artykuł 5.

Natomiast względem żołnierzy, naruszających swe obowiązki winno stosować się zasłużone kary.

Mniejsze występki winny być karane dyscyplinarnie, do wyższych zaś winny stosować się

kary, wyznaczone na drodze sądowej. Kary nakładane sądownie są następujące:

1. areszt, 2. twierdza, 3. więzienie, 4. ciężkie więzienie, w najcięższych zaś wypadkach — kara śmierci. Areszt bywa: zwykły, średni i ścisły. Najwyższy wymiar kary pierwszych dwóch rodzajów aresztu wynosi sześć tygodni, ścisłego zaś — cztery tygodnie. Kary twierdzy, więzienia i ciężkiego więzienia mogą być albo terminowe, do lat 15, albo dożywotne. Kary pozbawienia wolności na czas dłuższy niż 6 tygodni nie zalicza się do czasu służby czynnej.

Oprócz kar tych stosują się kary na czci: przeniesienie do drugiej klasy stanu żołnierskiego, degradacja i wydalenie z wojska. Ciężkie więzienie pociąga za sobą zawsze wydalenie z wojska. Żołnierzy, którzy notorycznie źle się prowadzą, można wcielić do oddziałów robotniczych.

Po ogłoszeniu stanu wojennego kary zostają obostrzone.

Artykuł 6.

Obowiązek wierności nakazuje żołnierzowi tak w czasie wojny, jak i w czasie pokoju starać się wszelkimi siłami, a nawet z poświęceniem życia uchylić każde niebezpieczeństwo, któreby groziło Najwyższej Prawowitej Władzy Krajowej i Ojczyźnie.

Artykuł 7.

Kto się z nieprzyjacielem porozumiewa lub w jakikolwiek inny sposób swym postępowaniem lub niespełnianiem obowiązków rozmyślnie szkodzi albo szkodzić zamierza polskiemu wojsku albo wojskom sprzymierzonym, ten łamie ślubowaną w przysiędze wierność i staje się winnym zdrady wojennej.

Zdrajca winien być karany najcięższemi karami pozbawienia wolności, na czci, lub karą śmierci.

Także podczas pokoju zdrada tajemnic wojskowych winna być karana ciężką i hańbiącą karą.

Kto się o zamiarze zdrady dowie, jest obowiązany o tem bezzwłocznie swym przełożonym donieść, w przeciwnym razie podlega sam ciężkiej karze.

Artykuł 8.

Spełnienie służby wojskowej jest obowiązkiem honorowym każdego Polaka. Kto się od służby uchyła lub uchylić zamierza przez okaleczenie się, przez oszukaństwo lub w inny sposób, winien być przeniesionym do drugiej klasy stanu żołnierskiego i podlega karze pozbawienia wolności. Taką samą karą winna spotkać uczestnika.

Artykuł 9.

Żołnierz powinien uważać swój sztandar za świętość i nigdy go nie opuszczać. Kto opuszcza swój sztandar albo od niego oddala się, w celu stałego uchylania się od swych obowiązków, staje się winnym dezercji.

Dezercja winna być karana najcięższymi karami pozbawienia wolności i karami na czci, w polu nawet karą śmierci. Ciężka kara winna stosować się do tego, kto do dezercji namawia, albo do niej dopomaga, zarówno jak i do tego, kto, dowiedziawszy się o zamierzonej dezercji, nie doniesie o tem natychmiast swym przełożonym. Samowolne oddalenie się z wojska i przetrzymanie urlopu podlegają karze nawet wtedy, gdy żołnierz nie ma zamiaru na stałe oddalić się.

Artykuł 10.

Szczególnie bezcześci i hańbi żołnierza tchórzostwo; obawa przed niebezpieczeństwem osobistym nie powinna nigdy odwozić go od spełnienia swych obowiązków.

Tchórza oczekują ciężkie kary pozbawienia wolności i kary na czci, podczas wojny ciężkie więzienie lub kara śmierci.

Artykuł 11.

Szeregowiec winien każdemu oficerowi i podoficerowi, podoficer każdemu oficerowi szacunek i posłuszeństwo i rozkazy ich winien sumiennie wypełniać. Również winien być posłuszny rozporządzeniom i zleceniom wszystkich osób wojskowych, wydzielonych do służby wartowniczej lub do służby bezpieczeństwa, zarówno jak i czasowo przełożonych szeregowców i w służbie znajdujących się żandarmów polowych.

Artykuł 12.

Zuchwałe zachowanie się względem przełożonego, obraza przełożonego, nieposłuszeństwo względem rozkazu służbowego, zarówno jak i dawanie fałszywych odpowiedzi na zapytania przełożonego w sprawach służbowych winny podlegać ostrej karze. Za zuchwałe zachowanie się pod bronią lub wobec grupy żołnierzy, za wyraźne odmówienie posłuszeństwa, za okazanie nieposłuszeństwa słowem, giestem lub innemi czynnościami lub za trwanie w nieposłuszeństwie, zarówno jak i za odgrażanie się przełożonemu winno nastąpić znaczne obostrzenie kary.

Artykuł 13.

Kto się przełożonemu czynnie przeciwstawia lub czynnie wystąpi przeciw niemu, naraża się na

ciężką karę pozbawienia wolności, względnie ciężkie więzienie, zależnie od okoliczności. W polu winna stosować się kara śmierci, jeżeli czynne wystąpienie popełnione zostało w służbie.

Każdy przełożony jest uprawniony do użycia broni przeciw podwładnemu celem odparcia czynnego wystąpienia podwładnego lub przymuszenia do posłuszeństwa, w ostatecznej potrzebie i w nagłym niebezpieczeństwie.

Artykuł 14.

Każde wezwanie lub podnieta do wspólnego odmówienia posłuszeństwa albo przeciwstawienia się przełożonemu, albo do czynnego wystąpienia przeciw niemu winny być najsurowiej karane, jako podburzanie.

Zmowa do wspólnego popełnienia takiego czynu jest buntem.

Winnymi rokoszu stają się ci, którzy, zgromadziwszy się, odmawiają zbiorowo posłuszeństwa, przeciwstawiają się lub czynnie występują przeciw przełożonemu. Za rokosz grozi dożywotne ciężkie więzienie, w polu zaś kara śmierci.

Kto, dowiedziawszy się o rokoszu, przełożonemu swemu natychmiast nie doniesie o tem, winien być surowo karany.

Artykuł 15.

Szczytne powołanie żołnierza nie powinno być poniżane przez uwłaczające jego honorowi obchodzenie się z nim.

Kto odnosi się do podwładnych wbrew przepisom, obraża ich lub znęca się nad nimi, lub kto nadużywa swej władzy służbowej, by na koszt podwładnych osiągnąć dla siebie korzyści, winien być surowo karany. O ile żołnierz uważa, że ma powód do zażalenia, to jest obowiązany mimo to spełniać swe obowiązki służbowe bez oporu i dopiero następnie wnieść zażalenie przepisaną drogą służbową.

Kto opiera swe zażalenie na fałszywych twierdzeniach lub wnosi je z pominięciem drogi służbowej, podlega karze pozbawienia wolności.

Artykuł 16.

Odbywanie bez służbowego pozwolenia zbiorowych narad żołnierzy w sprawach służby, swych urzędzeń lub rozkazów wojskowych, zarówno jak i zbieranie podpisów dla wniesienia wspólnego zażalenia nie dadzą się pogodzić z wojskową karnością i podlegają karze.

Kto szerzy wśród towarzyszy broni niezadowolanie ze służby, podlega surowej karze.

Artykuł 17.

Żołnierz będący w polu nie powinien nigdy zapominać, że wojna toczy się tylko ze zbrojną siłą nieprzyjaciela. Mienie i dobro mieszkańców kraju nieprzyjacielskiego, rannych, chorych i jeńców znajduje się pod szczególną opieką prawa, zarówno jak i własność pozostałych rodzin żołnierzy wojsk polskich i wojsk sprzymierzonych.

Samowolne łupienie lub plądrowanie, złośliwe albo swawolne uszkodzanie, lub niszczenie cudzych rzeczy w polu, uciskanie mieszkańców kraju podlegają najcięższym karom. Nie uważa się za plądrowanie zabieranie żywności, środków leczniczych, odzienia, opału, paszy i środków komunikacyjnych, o ile odpowiada to rzeczywistej potrzebie.

Artykuł 18.

Żołnierzowi wolno użyć swej broni tylko podczas wypełnienia swoich obowiązków, albo w uprawnionej osobistej obronie. Bezprawne użycie broni podlega surowej karze, zarówno jak i nieostrożne obchodzenie się z bronią i amunicją, jeżeli stało się przyczyną okaleczenia lub śmierci człowieka.

Artykuł 19.

Żołnierz powinien utrzymywać w należyтым porządku swego konia służbowego, swą broń, odzież

i ryszunek; powinien nieustannie ćwiczyć się we władaniu bronią dla osiągnięcia sprawności bojowej.

Kto swego konia służbowego, swą broń, odzież albo ryszunek lub jakikolwiek inny przedmiot służbowy rozmyślnie uszkodzi, zniszczy lub porzuci, podlega pozbawieniu wolności; w ciężkich wypadkach podlega jednocześnie przeniesieniu do drugiej klasy stanu żołnierskiego.

Artykuł 20.

Żołnierz winien w sprawach wojskowych zachowywać milczenie. Wszelkie meldunki i zeznania żołnierza powinny zawierać jaknajściślej prawdę.

Rozmyślnie fałszywe raporty, meldunki i sprawozdania służbowe, albo świadome ich dalsze podawanie podlega surowej karze. Również niedbalstwo w tych sprawach winno być karane.

Artykuł 21.

Żołnierz nie powinien nigdy przy pełnieniu służby ulegać namowom do czynów niezgodnych z jego obowiązkami, bądź ze względu na osobiste korzyści, bądź też z jakiegokolwiek innego powodu.

Kto przyjmuje, żąda lub każe sobie przyobiecować podarunki lub inne korzyści za popelnienie

czynu naruszającego obowiązek służbowy, winien być karany ciężkiem więzieniem.

Artykuł 22.

Służba wartownicza jest służbą nadzwyczaj odpowiedzialną; żołnierz powinien ją jaknajsumienniejszy wykonywać.

O ile nie było innego wyraźnego rozkazu, żołnierzowi na posterunku nie wolno usiąść lub położyć się, broni z ręki wypuszczać, jeść, pić, palić tytoniu, przyjmować podarunków, spać, wychodzić poza obręb swego posterunku, opuszczać go przed zmianą warty, lub wogóle przekraczać swych przepisów służbowych.

Za występki przeciw przepisom służby wartowniczej grożą odpowiednio do ważności tej służby jaknajsurowsze kary, w obliczu nieprzyjaciela może być nawet stosowana kara śmierci.

Artykuł 23.

Kto, będąc dowódcą warty lub oddziału albo na posterunku świadomie dopuszcza do popełnienia czynu karygodnego, popełnieniu którego mógł i był służbowo zobowiązany zapobiec, podlega takiej samej karze, jak gdyby sam czyn popełnił.

Żołnierz, któremu powierzono straż nad więznicami, odpowiada za ich dopilnowanie.

Kto samowolnie opuści wartę lub swoje miejsce przy oddziale, lub podczas marszu, winien być karany aresztem.

Artykuł 24.

Żołnierz powinien żyć przykładowie, nie robić długów, nie upijać się, nie uprawiać gier hazardowych ani oddawać się rozpuście. Również powinien znajdować się od capstrzyku do pobudki na swej kwaterze, o ile nie pełni służby lub nie otrzymał od swego przełożonego pozwolenia na wyjście.

Stan pijany z własnej winy winowajcy nie stanowi okoliczności łagodzącej przy popełnianiu czynów karygodnych przeciw dyscyplinie wojskowej lub wszelkich czynach karygodnych popełnianych w służbie.

Kto, będąc w służbie lub będąc przydzielonym do pełnienia służby, stanie się wskutek upicia się niezdolnym do wypełnienia służby, podlega ciężkiej karze pozbawienia wolności.

Artykuł 25.

Żołnierzowi nie wolno opuszczać towarzyszy broni w boju, potrzebie i niebezpieczeństwie, winien im z całych sił dopomagać, o ile pomocy

jego potrzebują w godziwych sprawach i winien żyć z nimi w zgodzie.

Bójki i obelgi pomiędzy żołnierzami podlegają surowej karze.

Artykuł 26.

Bezwzględna rzetelność należy do szczególnych obowiązków żołnierza.

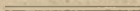
Kradzieże i sprzeniewierzenia podczas pełnienia służby lub połączone z naruszeniem stosunku służbowego podlegają karze pozbawienia wolności i karze na czci. Taka sama kara stosuje się do tego, kto popełni kradzież albo sprzeniewierzenie na szkodę przełożonego, towarzysza broni lub gospodarza kwatery, albo któregośkolwiek z jego domowników. Kara grozi również wtedy, gdy wartość skradzionego lub sprzeniewierzonego przedmiotu jest nieznaczna, lub gdy usiłowano jedynie popełnić wymieniony czyn karygodny.

Artykuł 27.

Żołnierz, należący do stanu zapasowego, winien również sumiennie wypełniać poszczególne swe obowiązki; za przekroczenie ich podlega karze.

Artykuł 28.

Żołnierz powinien w poczuciu własnego honoru i obowiązku unikać wszelkich czynów karygodnych, spełniać obowiązki swe zawsze wiernie i sumiennie, być przykładem porządnego i prawego życia przez bogobojne i honorowe zachowanie się w służbie i poza służbą, oraz w miarę możliwości starać się, by utrzymywać dobrą sławę armji w kraju i na obczyźnie.

PRZEPISY SŁUŻBOWE.

WYDANO DRUKIEM:

1. Artykuły wojenne W. P. - - - - -	—25
2. Piechota (cz. I. Musztra formalna cz. II. Szkola walki) (wyd. II) - - - - -	1.60
3. I. Obowiązki Dowódcy Pułku; II. Obo- wiązki Dowódcy Bataljonu - - - - -	—40
4. Obowiązki Dowódcy Kompanji - - - - -	—35
5. Obowiązki Sierżanta Sztabowego - - - - -	—35
6. I. Obowiązki Podoficera Magazynowego II. Obowiązki Furjera - - - - -	—25
7. Obowiązki Drużynowego - - - - -	—25
8. Obowiązki Podoficera Kuchennego - - - - -	—10
9. Obowiązki Podoficera Broni - - - - -	—25
10. Karabin Mauzera M.98 - - - - -	—70
11. Przepisy strzeleckie - - - - -	1.20
12. Służba garnizonowa - - - - -	—60
13. Wojenne przepisy ewidencyjne - - - - -	—50
14. Dyscyplinarne przepisy karne dla armji - - - - -	—80
15. Przepisy o drodze służbowej przy wno- szeniu zażaleń (wyd. II) - - - - -	—45
16. Przepisy sanitarne pokojowe - - - - -	2.20
17. Przepisy do oceny zdolności do służby wojskowej - - - - -	2.40

253/7/1

18. Regulamin Polowej Lekkiej Artylerji	
(część I) - - - - -	—80
19. Regulamin Polowej Lekkiej Artylerji	
(część II)- - - - -	1.20
20. Rząd koński - - - - -	1.—
21. Szkoła podoflcera - - - - -	—50
22. Program Kursu Oficerskiego - - - - -	—25
23. Opłs i rysunki K. M. 08 - - - - -	3.20
24. Obowiązki służbowe - - - - -	1.30
25. Ujeżdżanie podjezdaków - - - - -	—55
26. Tymcz. post. org. Ministr. sl. żandarmerji	1.—
27. Instrukcja specjaina dla żandarmerji peł-	
niającej służbę w głębi kraju - - - - -	—50
28. Postanowienia ograniczne i uzupełnienie	
Instrukcji służbowej dla żandarmerji	
polowej, pełniącej służbę na terenie	
operacyjnym - - - - -	—75
29. Regulamin Kawalerji - - - - -	6.—
30. Nauka jazdy konnej - - - - -	2.50
31. Instrukcja minerska - - - - -	2.30

W OPRACOWANIU:

1. Służba polowa.
2. Regulamin gimnastyki.
3. Regulamin artylerji: przepisy strzeleckie.
4.   "   "   wywiad.
5.   "   "   musztra piesza.